ЗА ЄДИНУ ПОМІСНУ УКРАЇНСЬКУ ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКВУ

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

ЧАСОПИС ВОЛИНСЬКОЇ ЄПАРХІЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ

№ 3 (232), березень 2024 р.

СОРОК ВІСІМ СТРОГИХ ДНІВ

Саме стільки часу триває найдовше постування у році, найстрогіше. Точніше кажучи, Великий піст, або Чотиридесятниця, – 42 календарних дні, з яких у два (Лазареву суботу й Вербницю) є послаблення посту, тож вони формально до нього не належать, і Страсна седмиця, або Страждальний тиждень (від понеділка по суботу включно).

Ідеться про тих, хто вважає цей передвеликодній час певним випробуванням своєї віри, жертовності й терпіння. Бо завжди були такі віряни, і бідніші, й багатші, які не пісникують тими днями, бо, мовляв, ми з нашими скромними достатками постійно у стані посту. (Але ж, поклавши руку на серце, ми всі знаємо, що це не так.)

Отже, Великий піст починається за сім тижнів до Воскресіння Господнього. Це для християн період самоочищення і духовної підготовки перед Великоднем. І це не тільки відмова від певних продуктів (то може бути і не головним), а й зосередження на своєму внутрішньому розвиткові.

Цього року Великий піст розпочинається 18 березня (точніше, з вечора 17-го, бо в церковному житті доба починається звечора), а Страсна седмиця триватиме до 4 травня включно. Християни в цей час не споживають м'яса, риби, яєць і молочного (якщо не шкодить здоров'ю), уникають усякої розкоші та надмірності, зайвих розваг, але насамперед беруть на себе зобов'язання часто молитися, каятися, благодіяти, відмовлятись од поганих звичок.

Великий піст пов'язаний із 40-денним перебуванням Ісуса Христа в пустелі. Він одрікся від спокус, готуючись до Своєї самопожертви задля порятунку людей. Ми знаємо, як намагався спокусити Ісуса диявол, що пропонував, обіцяв і сподівався на перемогу.

На Західному березі річки Йордан, на захід від Єрихона. височіє Сорокаденна гора (гора Спокуси, гора Каранталь), де, за переказами, Ісус Христос постив сорок днів після хрещення Іваном Хрестителем при Віфаварі, де Його спокушав диявол. Зараз у скелі цієї гори розташовано грецький православний монастир Спокуси (монастир Каранталь).

Згадаймо, про що саме йшлося в обіцянках диявола і як це описано в Євангелії: «Ісус же, сповнений Духа Святого, повернувся від Йордану і поведений був Духом у пустелю. Там сорок днів він був спокушуваний дияволом і нічого не їв у ті дні, і по їх закінченні наостанку зголоднів. І сказав Йому диявол: якщо Ти Син Божий, то звели каменю цьому, щоб став хлібом. Ісус відповів йому: написано, що не хлібом єдиним житиме людина, але всяким словом Божим. І, вивівши Його на високу гору, диявол показав Йому всі царства світу в одну мить. І сказав Йому диявол: Тобі дам усю оцю владу над усіма цими царствами і славу їх, бо вона мені передана, і я кому схочу, даю її. Отже, якщо Ти поклонишся мені, то все буде Твоє. Ісус сказав йому у відповідь: відійди від Мене, сатано; написано: Господу Богу твоєму поклоняйся і Йому Єдиному служи. І повів Його до Єрусалима, і поставив Його на крилі храму, і сказав Йому: якщо Ти Син Божий, кинься звідси вниз. Бо написано: ангелам Своїм заповість про Тебе зберегти Тебе; і на руках понесуть Тебе, щоб не спіткнувся об камінь ногою Твоєю. Ісус відповів йому: сказано: не спокушай Господа Бога твого. І, закінчивши всі спокушання, диявол відійшов від Нього до часу» (Лк. 4:1–13).

Чи не перетворюємо ми за нашіптуванням диявола камінь на хліб, піддавшись спокусі з'їсти смачну скоромну їжу, маючи на це можливість і кошти? Адже наш достаток дозволяє нам бути ситими щоденно і не страждати від недоїдання. У холодильнику спокусою лежать продукти, на вітринах у супермаркетах приваблюють гори екзотичних м'ясних виробів і вишуканих алкогольних трунків. Хай цього не дозволяють собі ті, хто не має статку і грається в дотримання посту? Але ж Ісус мав силу перетворити Свій, даний Отцем статок, у їжу і владу. Проте свідомо відмовився, аби заслужити любов Отця і жертовно прислужитися людям заради їхнього спасіння.

Щоби здобути владу, яка несе достаток, ситість і панування над іншими, люди ідуть на порушення всіх Божих законів. Прикладом можуть бути кровопролитні війни, що мають на меті загарбати побільше матеріальних ресурсів і поневолення народів. Чи не те

Закінчення на с. 2

Наша газета – у Вашу скриньку чи на монітор

Боголюб'язний читачу! Наш часопис – корисний засіб у духовному житті православного християнина. Щоб ця релігійна газета надходила Вам додому – випишіть її в будь-якому поштовому відділенні області, починаючи з будь-якого місяця.

Індекс у каталозі обласної періодики – **91241**.

Ця ж газета в електронному вигляді, архів її основних публікацій, радіопередач та інших аудіо-, відео- і текстових документів, церковні новини тощо – в інтернеті за адресою: **www.pravoslaviavolyni.org.ua**

СОРОК ВІСІМ СТРОГИХ ДНІВ

Закінчення. Початок на с. 1

саме пропонував диявол Ісусові? Пропонував узамін порушення посту, аби святкувати свою перемогу над правдою і справедливістю всього світу, отримавши всі немислимі блага. Ми, послідовники Спасителя, повинні розуміти, що необмежене вживання їжі є лише приводом зрадити принципи Христа і заглибитись у прірву гріха, тобто прийняти закони диявола.

Народна творчість гласить, що ситий голодному не вірить. Народна мудрість має підставу стверджувати не лише про довіру словом у побуті, а й віру у всемогутнього Бога і Його вчення та дотримання прописаних у Святому Письмі істин.

Заховатися за лаштунками напускного постування зовсім не важко. Багато хто про це заявляє, демонструє власну жертовність, наголошує на тому. Хоча піст це справа особиста і певною мірою таємна. Духовний світ не терпить гучної гласності, особливо тоді, коли людина перебуває через молитву у близькому контакті з Богом. У Нагірній проповіді Господь так навчає про піст: «Коли ж ви постите, не будьте сумні, як лицеміри, бо вони

виснажують своє обличчя, щоб було видно людям, мовляв, вони постять. Істинно кажу вам: Вони вже мають свою нагороду» (Мф. 4:1–11). Можна привселюдно «дбати за народ» і пропагувати свою відданість, а насправді бачити лише власні інтереси.

Великий піст – це шлях Боголюдини до голгофської жертви. Людська душа не має права, не сміє, якщо вона християнська, проходити байдуже повз ці величні дні – знаменні віхи в часі. Бо як вона наважиться потім, на Страшному суді, стати праворуч Господа, якщо буде байдужа до Його скорботи, крові та страждань?

Водночас піст – не обряд, а таємниця людської душі, яку Господь велить приховувати від інших. І хай не турбує когось із нас, що про його щирий подвиг посту ніхто не знатиме. Адже Той, Кому належить знати і бачити все, знатиме про всі наші будні й пожертви, які віддаємо протягом життя на землі заради Царства Небесного.

Віталій КЛІМЧУК

Гора Спокуси (Каранталь), де, за переказами, Ісус Христос постив сорок днів. Світлина автора

ХРОНІКА

Єпархія відзначила День Соборності України

З нагоди 105-ї річниці проголошення Акта злуки Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки в єдину УНР пройшли урочисті заходи, в яких узяли участь священнослужителі.

22 січня біля пам'ятного фотостенда «Герої Небесної сотні – Загинули за єдність України», що на Театральному майдані обласного центру, митрополит Луцький і Волинський Михаїл очолив заупокійну літію, прочитав молитву за Україну та виголосив вітальне слово. Разом із владикою служив декан протоієрей Микола Нецькар разом із іншим духовенством кафедрального собору Святої Трійці.

Високопреосвященний, зокрема, зазначив, що ще в «Конституції Пилипа Орлика» йдеться про свободу людини. Але сьогодні ми розуміємо, чого варта нам ця свобода. Тільки разом в українській та європейській спільноті ми зможемо відстояти цей найцінніший дар. Захисники, портрети яких бачимо на цьому фотостенді, дали нам шанс усвідомити, що сила народу – тільки в єдності. Тож тільки разом зможемо зберегти свободу, до якої ми всі прагнемо. І захищати її повинен кожен на своєму місці. У цьому суть нашої соборності.

Урочисті заходи та богослужіння провели і в інших благочиннях єпархії.

У Ковелі щонеділі проходять міжконфесійні молитви за Україну

Один із таких молебнів очолив декан Свято-Димитрівського округу протоієрей Анатолій Александрук біля пам'ятника «Борцям за волю України».

28 січня у слові душпастир подякував присутнім за те, що знайшли час разом звернутися до Бога, побажав многих і благих літ усім, хто бореться за Україну.

Таку молитву тут проводять представники різних конфесій щонеділі з 21 січня. Спільні відправи ініційовано Радою церков та міською владою. Разом із духовенством возносять молитви, зокрема, міський голова Ігор Чайка, небайдужа громадськість.

Парафіянка віддала в Музей волинської ікони медальйон

На цьому натільному медальйоні з металопластику кін. XIX – поч. XX ст. зображено великомученицю Варвару.

За проханням вірянки, яка побажала залишитися невідомою, намісниця луцького жіночого монастиря Святителя Василія Великого ігуменя Анастасія (Заруденець) передала реліквію в музейний заклад.

На сторінці Музею волинської ікони у фейсбуці з цього приводу *28 січня* зазначено, що експонат виготовлено на території Київської обл., коли виробництво образків, присвячених св. Варварі, стало масовим. На звороті – хрест із краями у вигляді трилисника, що символізує Святу Трійцю.

Помолилися по загиблих під Крутами

З нагоди чергової річниці бою біля станції Крути у деканатах єпархії відбулися богослужіння та заходи.

Зокрема, в обласному центрі митрополит Луцький і Волинський Михаїл *29 січня* очолив заупокійну літію перед пам'ятним хрестом на вул. Героїв Крут (район Дубенської).

У слові високопреосвященний зазначив: ми збираємося переважно з нагоди сумних і трагічних дат. Але чомусь рідко згадуємо переможні сторінки нашої історії. Це, зокрема, битва під Москвою 1610 р., коли засновник міста Жовква пішов на «бєлокамєнную» і розбив московитське військо. Це битва під Ковелем 4 червня 1916 р.: тоді українці знищили і взяли в полон 50 тисяч москалів. Таких сторінок є багато. Ми можемо збиратися і з такого приводу, це потрібно.

Зараз, коли йде боротьба проти нашого народу, ми покладаємо обов'язки на ЗСУ. Але і всі маємо боронити свою державу, тож не потрібно уникати мобілізації. Більше належить згадувати подій, де українці здобули перемогу. Має бути більше радісних зустрічей. Ми – непереможна українська нація і в нас є свої славні сторінки.

У молитві взяли участь канцлер єпархії протоієрей Микола Цап, інше місцеве духовенство, представники влади та громадськості, вихованці правничого ліцею, інші небайдужі лучани.

Бій 29 січня 1918 р. біля залізничної станції Крути неподалік Києва між чотирма тисячами червоногвардійців та чотирмастами студентами, гімназистами й козаками, затримав ворога на чотири дні. Це дало змогу укласти мир між урядом Української Народної Республіки і державами Четверного союзу. Юні патріоти гідно трималися в нерівному бою, захищаючи українську державність.

В обласній лікарні освячено відділення гематології

Його *30 січня*, в день Собору вселенських учителів і святителів Василія Великого, Григорія Богослова та Йоана Золотоустого, освятив митрополит Луцький і Волинський Михаїл.

Разом із високопреосвященним молилися: медичний капелан протоієрей Назар Бабій, настоятель храму Святителя Пантелеймона, що в цій лікарні, голова відділу з питань здоров'я та пастирської опіки медзакладів Управління єпархії, священнослужителі кафедрального собору Святої Трійці, а також представники влади, медичний персонал.

У слові архієрей подякував медпрацівникам і зазначив, що «останнім часом маленька депресія торкається кожного з нас. А ви розвіяли її і знайшли можливості розширити лікувальний заклад».

Відділення для пацієнтів із захворюваннями системи крові розраховано на 30 ліжок, створено п'ять боксованих палат. Поруч – чотиримісна палата для денного стаціонару.

Приміщення реконструювали протягом дев'яти місяців минулого року. Раніше відділення знаходилось у корпусі № 2 в Боголюбах.

Ковельський школяр витратив заколядоване на ЗСУ

Парафіянин собору Благовіщення Пресвятої Богородиці семикласник Павло Шумський придбав за ці кошти FPV-дрон для 100-ї окремої бригади ТрО 54-го батальйону.

У хлопця багато родичів і друзів на війні, тож вони підтримали його намір. Про рішення допомагати Збройним силам України Павлова мама пані Наталія каже: «Дякуючи воїнам, наш син не чує вибухів, не бачить руйнувань і смертей. Якось, дивлячись новини, він запропонував пожертвувати всі свої заощадження на придбання дрона. Не вагаючись, ми погодилися з його рішенням». А з придбанням безпілотника допомогли настоятель собору протоієрей Василь Мичко та клірик священник Михайло Левочко.

Павло Шумський навчається в ліцеї № 7, тут працює і його мама.

Свічка сама чуда не творить, – керуючий єпархією

2 лютого, в день Стрітення Господнього, митрополит Луцький і Волинський Михаїл виголосив проповідь у кафедральному соборі Святої Трійці.

На завершення Божественної Літургії архієрей пояснив пастві, що означає стрітенська свічка і чому їй надають особливого значення. Владика розповів, що у старозавітні часи вогонь запалювали, коли приносили жертву, як знак, як знамення. У наші часи ми залишили цей символ, який символізує «жертовник нашої любові, в пам'ять про Світле Христове Воскресіння».

Але сама по собі свічка нічого не варта і чуда творити не буде, запевняє високопреосвященний. Коли в давні часи люди відчували тривогу, що їх може вбити блискавка чи будь-яке інше лихо, вони запалювали свічку і перед нею молилися, аби відвести всяку біду. Зверталися до Господа із проханням благословити дім. Тож лише молитва при свічці має силу і значення, а не сама свічка.

Тому, каже архієрей, якщо хочете сьогодні відчувати себе безпечно, беріть великі свічі й моліться перед ними. Та просіть Бога, аби Він благословив ваш дім. «І будьте самі світлом у темному світі через силу своєї молитви», – радить керуючий єпархією.

Владика Михаїл – на ювілейних урочистостях у Києві

Митрополит Луцький і Волинський взяв участь у богослужіннях з нагоди п'ятої річниці сходження на престол Митрополита Київського і всієї України Епіфанія та його 45-ліття.

У Софійському соборі столиці *3 лютого* відбулась Божественна Літургія та подячний молебень за участю ієрархів Православної Церкви України, а також екзарха Вселенського Патріарха в Україні єпископа Команського Михаїла і старця митрополита Халкидонського Еммануїла.

Відійшов до Господа композитор Мирослав Стефанишин

2 лютого на 97-му році життя зупинилося серце талановитого митця.

Стефанишин Мирослав Степанович народився 1 квітня 1927 року в с. Бовшів на Станіславщині (тепер Івано-Франківська область). З дитячих літ захоплювався музикою. Після закінчення середньої школи у 1945 році вступив до Станіславського музучилища. У 1954-му здобув вищу освіту у Львівській державній консерваторії.

Як творча особистість Мирослав Стефанишин сформувався вже на Волині, куди приїхав за направленням. Працював хормейстером обласної філармонії, завідувачем музичної частини Волинського обласного українського музично-драматичного театру імені Т. Шевченка, старшим викладачем, завідувачем відділу музики і співів Луцького педагогічного інституту ім. Лесі Українки, викладачем хорового диригування Луцького музичного училища.

Результатом багаторічної праці є його численні пісні. Композитор написав понад 1000 творів, з них близько 500 перекладень та аранжувань і понад 500 авторських, більшість на слова волинських поетів.

Мирослав Стефанишин – заслужений діяч мистецтв України, лауреат обласної премії імені Степана Кривенького, громадсько-культурний діяч, фольклорист, голова Волинського відділення Національної ліги українських композиторів, почесний професор Волинського національного університету ім. Лесі Українки.

Чин похорону відбувся *3 лютого* в кафедральному соборі Святої Трійці. Його очолив староста протоієрей Володимир Подолець. Супроводжував богослужіння архієрейський хор «Оранта» (головний регент і художній керівник – заслужений діяч мистецтв Василь Мойсіюк).

Закінчення на с. 3

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

ДЛЯ КОГО БОЖИЙ СУД БУДЕ СТРАШНИМ

За тиждень до початку Великого посту читається уривок із Євангелія, в якому Ісус Христос говорить про Страшний суд та про вічну нагороду для праведних і вічну кару для грішних.

Тема на часі не лише напередодні сорока восьми пісних днів, тема важлива протягом усього земного життя. У цей день символічно всі стоять на роздоріжжі перед вибором, де зайняти місце перед Господом на Страшному суді – зліва чи справа, серед овець чи серед козлів. Адже відомо, що одні підуть до раю на вічне блаженство, інші – до пекла на вічні муки. І зберуться на той Суд усі народи, і чекатимуть справедливого вироку.

Зауважимо, що це не лотерея, не випадок, не щасливий шанс зайняти вигідне місце у вагоні, котрий прямує до раю. Це можливість переосмислити своє земне життя із приводу заробленого (не купленого!) квитка у щасливий вагон. Адже багатії у грішному житті мають достатньо коштів, щоби купити квитка у комфортабельному купе, проте тут ідеться не про статок, а про духовний зміст вірян.

Опис судового процесу в Євангелії досить зрозумілий: «…прийдіть, благословенні Отця Мого, успадкуйте Царство, уготоване вам від створення світу. Бо голодував Я, і ви дали Мені їсти; спраглим був, і ви напоїли Мене; був подорожнім, і ви прийняли Мене; був нагим, і ви зодягли Мене; був недужим, і ви відвідали Мене; у в'язниці був, і ви прийшли до Мене» (Мф. 25:34–36).

А тим, хто цього не зробив, уготована дорога на вічні муки – до пекла. Ті, хто слухав

ці Христові слова, здивувалися: коли, мовляв, ми бачили Тебе у такому стані, що вимагав нашої помочі? Адже всі знають, що тільки Творець дає їжу, воду, одяг, душевну розраду, а не потребує її Сам. На що Господь дає чітке пояснення: «зробивши це одному з цих братів Моїх менших, Мені зробили» (Мф. 25:45) і «не зробивши цього одному з менших цих, Мені не зробили» (Мф. 25:40).

Отже, аби втрапити у ворота райського життя, потрібно заслужити такий дозвіл у Господа. Багато хто з нас може при цьому навести приклади власних заслуг: відвідування храму, вивчення і читання молитов, щедрі пожертви, обов'язкове освячення дарів земних. Дехто навіть в актив занесе будівництво храму за власний кошт. Але чи достатньо цього для здобуття Царства Небесного, чи не виявиться такий вірянин серед тих, кого направляють до пекла на вічні муки? Адже Творець не потребує особисто нічого із наших щедрих статків, і згадування Його в молитві – це лише привід ставитися згідно з Його Словом до ближнього свого, котрий потребує хліба, уваги, одягу…

Дуже висока ціна вироку із Божого престолу. Повернутися на землю, аби виправити власні помилки, уже неможливо. Тому-то і читається це євангельське писання за тиждень до Великого посту, а знати його зміст потрібно усім за довгі роки перебування на землі – доти, доки душа прийде на Суд, аби зайняти місце, яке заслужила.

Віталій КЛІМЧУК

ПАЛОМНИЦТВА

УПЕРШЕ ВІДБУЛАСЯ ПРОЩА «ДУХОВНИМИ СТЕЖКАМИ КОРОЛІВСТВА РУСЬКОГО»

Маршрут пролягає Жовквою і Белзом, що на Львівщині, – осередками духовності Волинсько-Галицького князівства, яке в деяких джерелах називалося Королівством Руським.

Жовква – місто із древніми храмами та монастирями, унікальними школами іконопису й різьби по дереву, своєрідною архітектурою, що поєднала західноєвропейський та візантійський стилі; колиска творчості Йова (Кондзелевича). Белз – одне з древніх Червенських міст із багатющою історією, місце початкового перебування чудотворної Белзької (згодом Ченстоховської) ікони Божої Матері.

Поїздку, що організовує єпархіальний паломницький центр «Україна», уперше проведено 17 лютого. За словами її керівника матінки Лариси Савчук, це саме прочанська подорож, а не мирська туристична, бо під час богомілля наголошується на релігійних аспектах, а не розважальних. Разом із тим прочани збагачуються і загальнокультурною інформацією.

Паломництва як одного з видів духовного життя особливо потребують під час війни: вони зміцнюють у вірі, підкріплюють молитовний дух. У фізично неважких прощах беруть участь і багато воїнів, що проходять реабілітацію. Розпочали цю форму побожності й чимало біженців зі східних областей. Саме для цього започатковано серію паломницьких поїздок «Духовними стежками Королівства Руського». (До речі, на часі відновити історичну справедливість і повернути нашій країні назву *Русь*, яку привласнила Московія.)

Віктор ГРЕБЕНЮК

Закінчення. Початок на с. 2

ХРОНІКА

Похоронили митця біля дружини на міському цвинтарі, що поблизу села Гаразджа.

У Баєві провели духовну зустріч для сімей військовослужбовців

Її організовано парафією Успіння Пресвятої Богородиці в музеї бджільництва цього села Луцького районного деканату *3 лютого*.

За повідомленням настоятеля священника Михайла Скиби, спочатку разом помолилися за воїнів. У духовно-психологічному заході взяла участь психолог Наталія Райниш. Для матерів, дружин, дочок і сестер захисників проведено тренінг «Особливості спілкування з військовими, які повертаються з фронту». Річ вели, зокрема, про те, як розмовляти з воїнами, щоб питання не звучали для них різко, та про інше важливе.

«Ми дякуємо кожній жінці, яка сьогодні чекає свого чоловіка, сина, тата чи брата. Ви маєте неймовірну жіночу силу та віру. Ви чудові жінки, ми щиро молимось і віримо, що скоро всі наші захисники повернуться й кожна сім'я об'єднається. Хай Бог береже наших військових та всіх нас!» – ідеться на сторінці громади у фейсбуці.

Проповідь архієрея: Я вірую. А чому не йду до храму?

Про важливість вчинків у вірі розтлумачив митрополит Луцький і Волинський Михаїл у проповіді *11 лютого* на завершення недільного Богослужіння в кафедральному соборі Святої Трійці.

Вірити – це ще не означає спастися, пояснює владика. Віра без діл – мертва. Сьогодні багато людей говорять, що вірять у Бога. Проте чому храми в неділю не заповнені? Чому люди не ходять до церкви молитися? Якщо я вірую, то, віруючи, іду до храму, наставляє керуючий єпархією.

Ми всі йдемо до церкви святити воду, яблука, на Пасху приходимо і кажемо «Христос воскрес!». Так чому в інші дні забуваємо прийти до Божого дому помолитися? Це і визначає, яка ваша віра. Отож, не треба лінуватися, а потрібно показувати свої духовні цінності діями, стверджує архіпастир.

Єпархія вознесла молитву до 10-річчя Революції Гідності

20 лютого духовенство відправило заупокійні служби та взяло участь у щорічному поминанні загиблих героїв Небесної сотні.

Митрополит Михаїл провів заупокійну літію на Театральній площі перед фотостендом «Герої Небесної сотні – загинули за єдність України» разом із духовенством кафедрального собору Святої Трійці й військовими капеланами.

У слові високопреосвященний зазначив, що ми часто підходимо до цього стенда й освячуємо його. Це місце – наша «волинська стіна плачу». Коли юдеї приходять до своєї Стіни плачу, вони згадують свою історію. А ми згадуємо свою. Але з чиєї причини портрети цих воїнів на цьому фотостенді? Причина – ідеологія «русского мира», президент РФ, за наказом якого відбувається сьогоднішня війна. Причиною є і патріарх московський кіріл, який, вважаючи, що він тут на своїй території, благословляє вбивати «свою паству». Причиною є і наша легковажність, бо не хотіли бачити реалії життя і розуміти, хто є наш сусід. «Хочеш миру – готуйся до війни», нагадав владика.

На меморіалі «Вічна слава» перед пам'ятником загиблим волинським майданівцям та могилою одного з них, Василя Мойсея, панахиду очолив священник Дмитро Черенюк, клірик луцької церкви Холмської ікони Божої Матері.

Вічна пам'ять, честь і шана полеглим захисникам!

У луцькому кафедральному соборі Святої Трійці проведено заупокійні відправи. *26 січня* відспівано Вдовича Олександра Валентиновича, *28 січня* – Петрука Анатолія Васильовича, *2 лютого* – Царука Юрія Володимировича, *4 лютого* – Сироватку Олега Євгенійовича, *10 лютого* – Бугайчука Валентина Анатолійовича, *13 лютого* – Гаврука Сергія Євгеновича, *17 лютого* – Гуленкова Станіслава Ігоровича, Притолюка Івана Миколайовича, Коляду Михайла Григоровича.

Царство Небесне українським героям!

Інформаційна служба єпархії

КОВЕЛЬЩИНА: ЩЕ ОДНА ПАРАФІЯ ВІДРЕКЛАСЯ ВІД МП

Громада Покрови Пресвятої Богородиці сіл Солотвин, Майдан і Діброва Ковельського благочиння звернулася в Управління нашої єпархії з проханням возз'єднатися з ПЦУ.

Про це 30 грудня повідомив декан Петропавлівського округу протоієрей Андрій Сех у фейсбуці, вітаючи місцевих парафіян у складі Волинської єпархії Православної Церкви України.

Напередодні миряни провели збори, проголосували за доленосне рішення. З ним представники парафії звернулися до митрополита Луцького і Волинського Михаїла, який задовольнив прохання. Настоятель, на жаль, не підтримав свою паству.

Таким чином, із часу одержання Томосу до нашої єпархії звернулося 135 парафій МП із проханням прийняти їх у лоно ПЦУ, з них 17 священників згодилися із рішенням своїх парафіян.

ПОПОВИЧІ: ЯКИМ ЗАЛИШИЛИ БОЖИЙ ДІМ ФАНАТИКИ МП

У храмі Великомученика Євстафія Плакиди цього села Ковельського деканату 4 лютого відбулася перша Божественна Літургія рідною мовою.

Про це розповів благочинний Петропавлівського округу протоієрей Андрій Сех у фейсбуці. Він і очолив відправу, оскільки місцевий батюшка не згодився зі своєю паствою.

Збори щодо переходу до Православної Церкви України громада провела ще 10 грудня минулого року. Із рішенням змінити юрисдикцію звернулася в Управління нашої єпархії. Але прихильники московитської церкви відмовлялися передавати храм парафії ПЦУ. Коли ж усі документи було належно оформлено, у присутності представників влади й поліції о. Андрій і члени громади зайшли до святині.

Побачене дуже здивувало всіх присутніх. Із церкви прибічники МП винесли майже все: хрести, Євангелії, чаші, кадила, стільці, столи, обігрівачі тощо. Також забрали майже всі ікони, які вдалося зняти. Ті, котрі не вдалося, залишилися надірвані. Від спускного образа Почаївської Божої Матері зосталися лише два троси.

Проте, незважаючи на всі намагання перешкодити громаді молитися українською, любов до Бога і Батьківщини украсти неможливо, стверджує о. Андрій. Місцеве духовенство долучилося до відновлення храму і зараз парафіяни теж активно працюють над цим.

Ольга ВЕРЕМЧУК

ПРЕДСТАВНИКІВ ЄПАРХІЇ ОБРАНО ДО КЕРІВНИЦТВА «СОФІЙСЬКОГО БРАТСТВА»

Протоієреї Володимир Вакін і Олександр Колб увійшли до керівного складу новоствореного братства задля єднання українського православ'я.

6 лютого в рамках Форуму єдності українського православ'я, що проходив на території Національного заповідника «Софія Київська» столиці, відбулись установчі збори ГО «Софійське братство». Головою його правління обрано о. Олександра, настоятеля луцького храму Рівноапостольної Марії Магдалини. До складу правління увійшов і ректор Волинської православної богословської академії о. Володимир.

Отець Олександр підкреслив, що створення братства – це можливість чути один одного. Він закликав до єднання та служіння людям. «Сьогодні у мене виникає думка, що це навчання, як почути один одного, – зазначив душпастир. – Якщо ми зможемо почути один одного, то зможемо навчити і людей слухати один одного».

А о. Володимир зауважив: «Якщо не вирішиться українське церковне питання зараз, то ми можемо мати новий виток війни. Наша відповідальність – не передати передумови цієї війни нашим дітям».

«Софійське братство» позиціонує себе як об'єднання православних українців – представників ПЦУ та інших помісних Церков. Основна мета діяльності братства – всебічне сприяння діалогу для досягнення єдності Українського Православ'я, об'єднання зусиль і підтримка ініціатив православних християн, спрямованих на його розбудову.

Оксана КАРНКОВСЬКА

ЦЕРКВА ПІД ВИГЛЯДОМ ПРИВАТНОГО БУДИНКУ: ОДНА З МОСКОВИТСЬКИХ СХЕМ

У селі Кульчин Луцької МТГ незаконно зводять храм московського патріархату, але приховують це. Священник МП стверджує, що хтось просто будує собі житло.

У сюжеті «12 каналу» йдеться, що на початку лютого в інтернеті з'явилося відео, яке свідчить про інше. На ньому батюшка Олександр Шмигаль, колишній настоятель Свято-Георгіївського храму УПЦ МП в Кульчині, розповідає, що вже зведено стіни з цегли, а незабаром критимуть дах. На тому відео пояснюється, що відкрито збір коштів на будівництво церкви.

У лютому 2019-го більшість прихожан храму Георгія Переможця вирішили вийти з МП. Оскільки рішення пастви батюшка не підтримав, громада має нового душпастиря: із благословення митрополита Луцького і Волинського Михаїла ним став протоієрей Роман Вонсіцький.

Дії священника московської церкви збурили місцевих жителів. Адже в час, коли весь український народ і багато іноземців намагаються всіма силами жертвувати на потреби ЗСУ, каже о. Роман, збирати гроші на зведення чергового оплоту «русского мира» – це абсурд.

Класти стіни розпочали зо два місяці тому, кажуть кульчинці. Вони не вірять, що гроші жертвують їхні односельчани, бо прихильників МП в селі не більше десяти сімей. І це далеко не бізнесмени, додає панотець: «Зведення церкви [звичайно] тягнеться роками, якщо робити це винятково на пожертви [простих] людей. А ми спостерігаємо, що споруда виросла на очах. І працюють не селяни, а професійна бригада будівельників, які мають відповідну техніку. Це може свідчити про заздалегідь проплачені роботи».

Тим часом батюшка Олександр Шмигаль у коментарі журналістам «12 каналу», всупереч сказаному ним на згаданому відео, відцурався зведення храму (мовляв, «нас там нет»): «Я церкву не будую. Там люди зводять хату. Це все перекрутили. Це фейки. Там будується храм людських душ. Мало лі хто там шо виставляє в інтернеті. Людина, схожа на мене, говорила на відео, а не я. В інтернеті говорять, що хочеш, тому мало тому вірте. Я вам говорю, як є. Ніхто і ніякої церкви у Кульчині не будує. На відео – схожий на мене батюшка».

Староста Кульчина Галина Матвіюк наголошує: «Храми мають зводитися на земельних ділянках, цільове призначення яких – під будівництво релігійних споруд. Їм ніхто дозволу не дасть на будівництво церкви, ніхто не зареєструє цієї церкви і зміни цільового призначення також ніхто не зробить».

Кульчинський випадок – це приклад: під виглядом приватних котеджів фанатики «русского мира» замість утрачених своїх храмів намагаються зводити нові «оплоти». Напевно, щоб переждати час і дочекатися «освободителей»?

ЄДИНА ЦЕРКВА

РАБСТВО ВСЕРЕДИНІ УПЦ ПОЗБАВЛЯЄ МОЛИТВИ ЗА УКРАЇНУ

Так вважає настоятель луцької парафії Рівноапостольної Марії Магдалини протоієрей Олександр Колб. Своїми думками ділиться у телепрограмі «Духовна абетка» на «12 каналі».

Священник досить давно прийшов до висновку, що єднання його парафії з Православною Церквою України неминуче. Та лише слова душпастиря було замало. Ініціатива мала бути колективною, щоб відповідно до законодавчої процедури об'єднати більшість прихожан.

«Ми до цього йшли від початку повномасштабного вторгнення. Люди з повагою ставилися до мене й відвертих претензій чи вимог не висловлювали. Але я бачив їхню поведінку: частина з них просто перестала ходити в храм з 2014 року, ще частина людей відійшла у 2018 році, після Об'єднавчого собору, також значний відсоток прихожан відвернувся, коли ввели українську мову під час богослужінь. А з початком повномасштабного вторгнення у 2022 році відійшло ще більше парафіян. Я не боявся, що всі люди підуть, ні, лише хотів, щоб усі були разом. А люди, на жаль, розділилися», – пригадує панотець.

Розповідає, що багато говорив із вірянами у церкві, заходив до кожного під час окроплення осель на Водохреще. «Ми з сім'ями проводили розмову і вони часто зі мною погоджувалися, казали, що так, потрібно виходити з УПЦ, ми підемо за вами. А насправді хто погоджувалися – вони не пішли, а хто сумнівався – пішли».

Було багато і тих, хто пропонував вийти з УПЦ і не входити до ПЦУ. Настоятель і до цього прислухався й написав три листи Вселенському Патріархові. Та відповіді не було, і тоді провели зібрання з тими людьми, які хотіли вийти з УПЦ і не єднатися з ПЦУ. Протокол тієї зустрічі нотаріально завірили і скерували до Священного синоду Вселенського патріархату. Відповідь була усною від їхнього екзарха в Україні єпископа Команського Михаїла (Аніщенка), розповідає душпастир. Вони поспілкувались, а згодом провели спільне богослужіння.

«Знав, що мене чекає, і свідомо йшов на цей крок. Була цікавою і реакція людей. Але у спілкуванні з єпископом почув слова від Вселенського Патріарха Варфоломія, що не буде ставропігії (підпорядкування громади напряму предстоятелеві Церкви. – *Прим. ред.*) чи екзархату [Вселенського патріархату], бо така форма існування передбачає співслужіння з усіма – і з ПЦУ, і з УПЦ… Тому й прийняли рішення єднатися з канонічною ПЦУ», – каже душпастир.

У неділю відбулося спільне богослужіння о. Олександра з екзархом, а вже в понеділок настоятеля храму викликали на церковний суд Волинської єпархії УПЦ МП. Скликали єпархіальну раду з 15 чоловік і вони винесли рішення про заборону служіння.

«Заборона служити для священника – це [до певної міри] втрата спілкуватися з Богом. Не йдеться про те, що душпастир залишиться без куска хліба, а залишиться без служби Божої – того, заради чого ми живемо. Для священника це не катастрофа, а дуже важко… А розуміти, що ця заборона нікчемна – теж важко. Бо за що вона? Що я служив з екзархом, з яким служать усі».

Якщо говорити про аргументи з боку УПЦ, чому не слід єднатися з ПЦУ, то він єдиний – «агресивне захоплення храмів». Але це лише ті окремі картинки, які показували у ЗМІ. А вони, як правило, висвітлювалися однобоко, ділиться роздумами священнослужитель.

Він каже, що в таких рішеннях багато значить позиція настоятеля громади. «У принципі, якби можна було привести до діалогу настоятелів з обох конфесій, то таких протистоянь не було б. Але 30 років

пропаганди наклало свій відбиток. Багато священників УПЦ переконані, що вони тримаються істинної церкви, а насправді не хочуть заглиблюватися у питання. Можливо, це фанатизм. Але так вони налаштовують і людей: мовляв, чому нас гонять – ми ж правильні, канонічні… В чому ж та канонічність, правильність? У тому, що не можемо відірватися від МП? У кінцевому результаті ця істина вийде на поверхню, але до неї не доходять. Уже після нашого єднання від людей чув такий вислів: навіщо ви це зробили, адже тим людям, які пішли за вами, їм все рівно, вони невіруючі, а ми віруючі. Мене це не просто збентежило чи здивувало, а шокувало».

Отець Олександр Колб є одним із понад 400 священників, які підписали у 2022 році листа до предстоятеля УПЦ Онуфрія про розірвання зв'язків з РПЦ. У ньому йшлося і про позбавлення патріаршества Кирила за його благословення війни проти України. Згодом розпочався тиск і багато хто відкликав свій підпис, але не о. Олександр. Ідеї більшості підписантів продовжили існувати, і ще був лист до митрополита Онуфрія про скликання Собору для остаточного розірвання стосунків із РПЦ. Але відповідь не дала очікуваних результатів.

«Мабуть, існує таке рабське розуміння, що має прийти цар і все вирішити за нас. Люди не хочуть брати на себе відповідальність. Нехай хтось вирішить, хтось вищий. Ми самі псуємо своїм ставленням наших вищих керівників. Бо ж є вислів: царя робить його свита. Так само і щодо єпископів: люди їх чомусь обожнюють. Так, на Службі Божій є моменти, коли єпископ навіть символізує Господа, але після закінчення богослужіння він має вийти з тієї "ролі". А цього не стається, і в цьому йому допомагають люди, бо йдуть до нього, як до Бога. І в цьому випадку "обожнення" єпископів шкодить правильному розумінню, хто є хто», – ділиться власними думками душпастир.

Він нагадав, що канонічний статус УПЦ на сьогодні виписано у рішенні Собору в Феофанії 27 травня 2022 року. В цьому документі є посилання на грамоту Патріарха Алексія 1990 року. В ній сказано: УПЦ самостійна в керуванні, але вихід на всесвітнє православ'я звершується тільки через Російську православну церкву. Тобто УПЦ перебуває у структурі РПЦ.

«Наскільки важливо Кирилові втримати УПЦ у підпорядкуванні РПЦ, помітно діями на війні. Це очікування або підготовка людей, свідома чи несвідома, щоб прийняти окупанта. І йдеться не тільки про православну віру. Вони ж кажуть, що тільки РПЦ має свою особливість, не дає нічому змінитися, різко ставиться до рухів ЛГБТ. Для них "такі" – тільки свої патріархи. Але це ж війна проти нас, проти держави! Рабство… І, певне, розумно згадати Старий Заповіт – вихід народу єврейського з полону єгипетського. Мойсей виводить їх і веде в Землю Обітовану. Вони дійшли до неї порівняно швидко, але не увійшли відразу. Бо була неготовність людей через рабство, в якому вони прожили. Вони постійно нарікали на Бога, на Мойсея. Ні одне чудо їх не врозумило – ні манна небесна, ні вода зі скелі… Тому за наказом Господа Мойсей веде їх у пустелю і вони 40 років ходять там. І тільки нове покоління, яке виросло не в рабстві, увійшло в Землю Обітовану. Паралелі можна провести і стосовно України. Трохи більше ніж 30 років минуло, як українці вийшли з московського рабства. Але, на жаль, Мойсея у нас немає. І це рабство сидить [у багатьох], та не кожен може це усвідомити і відмовитися від нього», – пояснює панотець.

Перший крок єднання, упевнений він, це діалог. Бо там, де є діалог, там є і розуміння. «Розкажіть, що у вас болить, у чому ви сумніваєтеся, що вас стримує, – і стане легше. Це ж заповідь Господа: носіть тяготи один одного. Поділишся своєю трудністю, проблемою – і в правильній розмові знайдуться відповіді на всі запитання. Якщо немає єдності всередині – не буде перемоги і зовні. Якщо хтось вважає, що перемога ПЦУ над УПЦ принесе Україні перемогу, – це неправильно. Єдність православних – принесе перемогу над внутрішнім і зовнішнім ворогом. Так, внутрішня релігійна війна розхитує, не дає можливості бути сильними. Для чого на війні військовий капелан? Він мотивує, підтримує, розділяє всі труднощі. Воїнам добре, бо вони відчувають себе під молитовним покровом. Так само і служіння священника важливе в часи війни серед людей. У храмі люди повинні отримувати ту саму підтримку, що військові на війні, вони мають чути молитву за Україну, за перемогу. Але не скрізь така молитва є, на жаль».

Протоієрей каже, що багато священників УПЦ бояться промовити: «молимося за Богом бережену державу нашу Україну. «У служебниках УПЦ сформульовано, що "молимося за державу нашу". Я завжди жартую, згадуючи слова з радянської пісні, – "широка страна моя родная". То за яку ж ти країну молишся, якщо боїшся вставити слово *Україна*? А це ж має велике значення. Люди мають чути, що молитва проголошується за нашу державу – за Україну. І тим більше у воєнний час. Тому релігійне об'єднання у час війни для перемоги – дуже важливо».

Програма «Духовна абетка» – спільний проєкт «12 каналу» та єпархіальної телестудії «Собор». Ведуча Марія Вавринюк. Цей, а також усі інші випуски можна подивитися на сайті *pravoslaviavolyni.org.ua*, у розділі «Відео».

Олена МАЮК

АЗИ ПРАВОСЛАВ'Я

СТРІТЕНСЬКУ СВІЧКУ НЕ ПОТРІБНО ЗБЕРІГАТИ ЯК РЕЛІКВІЮ

Розповів про це настоятель луцького храму Воздвиження хреста Господнього протоієрей Василь Клочак у телепрограмі «Духовна абетка» на «12 каналі».

Його парафія вже другий рік святкувала Стрітення 2 лютого. Панотець каже, що жодного заперечення щодо цього не було, як і загалом стосовно переходу громади на новоюліанський календар. Але перш ніж це зробити, звісно, священнослужитель провів ґрунтовну роботу з паствою. Він пояснив переваги переходу парафії на новий календар, у чому недолік попереднього календаря. Велись аргументовані дискусії й обговорення. Та найбільш переконливим фактором, каже душпастир, було заглиблення в історію свят зимового періоду – Різдво, Богоявлення, Стрітення.

«Щойно прозвучала інформація про бажання і потребу святкувати Різдво 25 грудня, яку надав Священний Синод, – одразу почали це обговорювати з прихожанами нашого храму. Я ставив лише одну умову: якщо переходимо на новоюліанський календар, то 7 січня святкувати вдруге Різдво не будемо», – пригадує настоятель.

Душпастир розповідає: «Різдво, від якого залежать Богоявлення і Стрітення, починаючи з древньої церкви і майже до сьогоднішнього дня, дуже подібне до свята Воскресіння Христового. Обидва започатковано наприкінці II – на початку III століть. Із того часу в церковних календарях вписано свята – Пасха, П'ятдесятниця і Богоявлення. Свято Богоявлення сприймали не в тому значенні, що ми знаємо сьогодні, – хрещення Ісуса Христа, а Богоявлення як і народження, і хрещення, і стрітення Спасителя у храмі».

Різдвяні свята дуже пов'язані з Пасхою ще й тим, що перед Великоднем є підготовчий період – 40-денний Великий піст, і перед Різдвом є 40-денний піст (його ще називають Різдвяним, або Малою чотиридесятницею, на відміну від Великої чотиридесятниці перед Пасхою).

Так само, як і Пасха, Різдво, Богоявлення мали сорокаденні періоди після свят. Саме на сороковий день після Пасхи – Вознесіння Христове, а після Різдва чи Богоявлення на сороковий день – Стрітення Ісуса Христа у храмі. Тому суть свята Стрітення – це явлення Спасителя на землі як Боголюдини і принесення Його земними родителями Йосипом і Дівою Марією до єрусалимського храму.

«Дуже гарно оповідає євангеліст Лука, як на сороковий день після Різдва Христового Пресвята Богородиця, згідно з тогочасним єврейським законом, згідно зі Старим

Закінчення на с. 6

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ
За єдину помісну Українську православну церкву!
Часопис Волинської єпархії Православної церкви України

АЗИ ПРАВОСЛАВ'Я

СТРІТЕНСЬКУ СВІЧКУ НЕ ПОТРІБНО ЗБЕРІГАТИ ЯК РЕЛІКВІЮ

Закінчення. Початок на с. 5

Заповітом, принесла Богонемовля до храму як подяку Богові. Там Його зустріли праведні старозавітні люди, яким від Бога було відкрито, що через них буде оголошено про прихід Спасителя на землю. І саме тоді святий Симеон і пророчиця Анна взяли Новонародженого на руки, за що того чоловіка було названо Богоприїмцем», – розповідає панотець.

У народних звичаях часто свято Стрітення асоціюють із зустріччю зими з весною: «Така традиція не має до Церкви жодного стосунку. Звісно, Церква багато освячувала і благословляла народних звичаїв, що були притаманні жителям різних місцевостей, як-от колядки, щедрівки. Наприклад, колядки символізують перемогу світла над темрявою, добра над злом. У такі звичаї Церква вклала новий сенс – прославлення пришестя на землю Спасителя, Який перемагає темряву, бо є "Світлом для світу". Так само і в святі Стрітення, можливо, є якісь підстави вважати, що це "зустріч зими з весною". Але з релігійної точки зору це винятково зустріч людини з Богом. Ще правильно казати, що Стрітення – це зустріч Старого й Нового Заповітів, в особах Богонемовляти і праведних Симеона й Анни».

Якщо деякі люди свято Стрітення пов'язують винятково із зустріччю пір року, то це не християнська позиція, каже священнослужитель. Навіть якщо вони хрещені й ходять раз чи два на рік до церкви. Сповідування таких традицій – це повернення до язичництва, а не життя християнина.

«Хочеться пригадати притчу про батька, який мав двох синів. Один з них його слухався, залишався вірним при ньому, а другий – змарнував усе добро, що дав йому батько. Але той його не відрікся, а сказав лише, що це – блудний син. Так само, напевне, і Господь тих людей, які християнство вбачають лишень в обрядах, сприймає як нерозумних, недосвідчених, сліпих дітей, які не вміють відрізнити добра від зла, істину від неправди», – зауважує панотець.

Освячення свічок на Стрітення – церковна традиція, яка бере початок у IV столітті від Різдва Христового. Перші записи про саме свято знайдено в «Щоденнику Етерії», паломниці, яка відвідала багато святих місць і описала це. У її записах свято Стрітення називалося Сороковий день після Богоявлення. Також вона описала велику процесію, яка рухалася до єрусалимського храму із запаленими світильниками. «Світильники у церквах зараз замінюють свічки. Щоб їх освятити, насамперед має бути освячена вода. Тому є така традиція: спочатку освячувати воду, а після цього – свічки. До речі, освячення свічок – чин Української Церкви. Російська його в нас запозичила. В Українській Церкві є святий, якого канонізували і росіяни, – Петро (Могила). Він був Київським митрополитом, який упорядкував і видав Требник 1646 року. В ньому вперше описано дуже багато чинів і благословінь, яких немає в інших помісних церквах – ні в Єрусалимській, ні в Константинопольській, ні в російській. Зокрема, це стосується чину освячення свічок на Стрітення».

Найперше треба пам'ятати, зауважує душпастир, що всі свічки, які купують віряни у церкві, – це пожертва на розвиток чи утримання храму. Це своєрідна пожертва Богові. Їх ставлять у свічник і не забирають додому. А на Стрітення освячуються вже великі свічі, їх і називають стрітенськими. Вони у храмах не залишаються, їх запаленими несуть у домівки.

Освячена стрітенська свіча не повинна просто зберігатися як якась реліквія. Її призначення – горіти і світити. Вона нагадує нам, що ми віримо в Христа, Який є Світлом для світу. І ті, хто її використовує, теж мають бути світлом для інших. Як Господь каже: «Будьте світлом для світу… Будьте досконалими, як і Я досконалий». Колись свічки виготовлялися тільки з воску, а зараз частина – із парафіну. Так-от віск, який розплавляється, символізує піддатливість людини до виховання. Бог таким способом нагадує, що ми повинні бути покірними перед Ним, бути готовими змінити свій спосіб життя, щоб стати послідовниками Спасителя.

Ставити запалену стрітенську свічу біля вікна, коли гроза, злива, – один із народних звичаїв. «Це не є помилкою, але тільки тоді, коли під час природного катаклізму людина молиться поруч із запаленою свічкою. Бо молитва – це розмова людини з Богом, і коли стається природне лихо, просять, щоб Господь відвів це нещастя, допоміг його уникнути, щоб ця блискавка чи гроза не торкнулися будинку і його мешканців. Тому просто запалити свічку і поставити біля вікна – це неправильно. Традиція вважається благочестивою, коли при цьому відбувається молитва», – наголошує священнослужитель.

А ще освячені свічки із храму приносять додому на Страсний четвер. Їх теж треба використовувати до повного згоряння, а не зберігати: «Ці свічки викидати у смітник не можна. Якщо вже так сталося, що нікуди подіти освячену свічку, бо, наприклад, помер її власник, то треба принести у храм. Їх збирають у спеціальні ящики при церквах і потім передають на переплавлення. Але зараз часто про недопалені свічки запитують волонтери: вони їх забирають і переплавляють, виготовляючи окопні свічки для військових».

Декоративна або ж аромосвічка може стати стрітенською, але після освячення її у храмі – спільною молитвою та водою. «Зі свого дитинства я пам'ятаю, як назбирували недопалені свічки. Бджолярі приносили віск, його топили. Старші парафіяни приносили спеціальний шнурок і зверху на нього виливали віск. Донизу утворювалася найтовстіша частина свічки, а зверху – найтонша. Вони були півметрові, метрові й навіть півтораметрові. Під час богослужіння, особливо на Літургії, їх тримали найповажніші парафіяни. Це були чоловіки й жінки. Тому стрітенською свічкою може бути і та, яка виготовлена своїми руками. Головне – освятити її в церкві під час богослужіння», – звертає увагу душпастир.

Сьогодні церкви можуть замовити свічки різних форм. Наприклад, вінчальні мають свій орнамент, стрітенські деякі майстерні виливають у вигляді колоска чи іншими візерунками. Форма не змінює сутності свічки. Вона горить і нагадує нам про Ісуса Христа, про тепле ставлення до близьких людей.

«„Пам'ятай день святий святкувати". Так сказано у Писанні для віруючих, як готуватися до свят і яких традицій дотримуватися. Хтось святкує тим, що приходить у храм, молиться, сповідається і причащається. Комусь не склалося в цей день прийти до церкви, тому людина молиться, читає Біблію вдома. Ще у когось виникли обставини, через які не змогли прийти на богослужіння, але зробили це опісля і не забули про добру справу. Ось так треба жити. Молитва, участь у богослужіннях і добрі справи – так треба проводити свята за церковною традицією», – підсумував панотець.

Програма «Духовна абетка» – спільний проєкт «12 каналу» та єпархіальної телестудії «Собор». Ведуча Марія Вавринюк.

Олена МАЮК

ТОЧКА ЗОРУ

ЯК ВІДЗНАЧАТИ ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ В ПІСТ?

Це запитання пов'язане з тим, що православним християнам під час Великого посту належить утримуватися від святкового застілля та розваг. Відповісти однозначно – важко, бо все залежить від обставин. Зокрема, від того, як саме людина бажає відзначити день народження. Адже святкування буває різним.

Якщо у Вас, наприклад, ювілей і плануєте влаштувати бенкет із широкою розважальною програмою і повноцінним столом, то краще відзначення перенести на пасхальний період. Коли ця пропозиція не влаштовує, можна провести свято в найближчу суботу-неділю після дня народження. У ці дні піст дещо послаблюється, але, звичайно, не скасовується повністю.

Власне, пісне застілля теж може бути вишуканою окрасою для спілкування учасників гостини. Як виняток, вважаю, можна допустити рибні страви та вино в невеликій кількості, якщо це субота чи неділя. Але танці не влаштовуйте і веселу розважальну музику замініть спокійною й більш класичною.

За підготовкою до відзначення важливо не забути про головне. У день народження (в постовий чи непостовий час) необхідно подякувати Богові за прожитий рік і попросити благословіння на наступний. Відправити подячний молебень у храмі краще разом із тими, з ким бажаєте святкувати.

Підготував протоієрей Віталій СОБКО

РОЗДУМИ

КОМУ БУВ ВІРНИЙ АЛЕКСАМЕН?

В історії Християнства є маловідомі, але цікаві епізоди. Один з них – це мало не детективна історія про «богохульне графіті». Читачі можуть здивуватися: яку цінність для Христової віри воно становить?

У 1857 році в Римі на території колишнього імператорського палацу було знайдено незвичайне зображення, видряпане на штукатурці. Воно відоме як «графіті Алексамена», але також як «богохульне графіті». Датується кінцем першого – кінцем третього століть. Грубо накреслене зображення показує чоловіка, що стоїть біля розіп'ятої на хресті постаті з незвичною деталлю – в неї голова… віслюка. Напис нижче повідомляє: «Алексамен вшановує бога» чи «Алексамен поклоняється богу» (Αλεξαμενοσ χεβετε θεον, де останнє слово означає «бог» узагалі, будь-якої релігії, тому в перекладі й пишемо з малої літери). Найвірогідніше, тут маємо справу з ілюстрацією забобону, поширеного серед римлян у той час: нібито юдеї та християни поклоняються божеству в подобі віслюка (чи з ослячою головою). Але в напису є цікаве продовження.

У сусідній кімнаті на стіні знайдено інший напис, латинською мовою: «Алексамен вірний» (Alexamenos fidelis). Його можна розуміти як відповідь самого Алексамена чи когось, хто за нього заступився. Ця відповідь, можливо, підтверджує не вірність Алексамена християнству, а, скажімо, імператорові чи якомусь із язичницьких богів. Однак тоді виникає питання, чому глузливе зображення – лишилося на стіні. Якби Алексамен хотів спростувати наклеп на себе, то напевне знищив би карикатуру. Те ж, що вона лишилася, дозволяє пояснювати ситуацію як визнання: *так, Алексамен вірний незважаючи ні на що*. Саме в такому формулюванні вислів «Алексамен вірний» став крилатим (хоча в Україні майже невідомий). У крамниці «Амазон» навіть продаються футболки з англомовним написом «Я – Алексамен» (I am Alexamenos).

Менш поширена, проте також переконлива версія пропонує, що на хресті тут зображено зовсім не Христа, а єгипетського бога зла Сета. Один із його образів – це людина з головою віслюка. Єгиптяни не уявляли свого Сета як «єгипетського сатану». Це божество мало свій культ, йому приносили жертви, щоб, прийнявши їх, Сет не шкодив людям. Після завоювання Єгипту Римом тамтешні культи стали поширюватися по всьому Середземномор'ю. Тож Алексамен міг бути прихильником єгипетського язичництва, яке висміював невідомий римлянин, зобразивши чужинське божество в приниженому вигляді.

Або, що теж цілком імовірно, Алексамен належав до якоїсь із численних сект, які поєднували елементи різних релігій. У той час їх було багато в Римській імперії, тож і Християнство спершу сприймалося римлянами як чергове незрозуміле віяння моди на різну екзотику.

Ми не знаємо, ким був Алексамен і в що саме вірив. Можна тільки припускати, як склалася його доля. Чи став він одним із невідомих Церкві мучеників, чи уник викриття до кінця своїх днів, чи, може, розгадка його історії зовсім несподівана і десь у Римі ще лежать незнайдені її свідчення? В усякому разі, «богохульне графіті» засвідчує, який складний шлях пройшло суспільство до утвердження Християнства.

І хоча істина щодо цього зображення достеменно не відома, однозначно можна сказати, що глузувати з віри – справа негідна, тим паче якщо твій глум – це єдине, за що тебе згадають у майбутньому.

Арсен ГРЕБЕНЮК, культуролог, кандидат філософських наук

ПАЛОМНИЦТВА

3 березня – до святинь Львова, Трускавця та Борислава. Виїзд о 6.30. Пожертва 900 грн.

10 березня – до святинь Рівенщини: Свято-Воскресенський монастир на Повстанських Могилах (с. Мости урочища Гурби), монастир у Дермані (п'ять чудотворних ікон і цілюще джерело) – собор в Острозі (мироточива ікона) – монастир у Межирічі (чудотворна ікона) – джерело Св. Миколая в Гільчі – монастир у Городку (чудотворна ікона, частинка гробу Пресвятої Богородиці). Виїзд о 6.30. Повернення – о 20.00. Пожертва 650 грн. Варто мати три посудини для освяченої води й одяг для занурення (за бажанням).

15–17 березня – до святинь Польщі: Ченстохова, Краків, Величка. Виїзд 15 березня о 7.00. Зголошуватися не пізніше ніж за п'ять днів. Пожертва 150 євро.

24 березня – до святинь Володимира: собор і монастир Різдва Христового – храм Віри, Надії, Любові, Софії – Юріївська церква – Василівська церква – Успенський собор – Зимнівський монастир. Виїзд о 7.00. Повернення – о 19.00. Пожертва 400 грн. Треба мати дві посудини для освяченої води (за бажанням).

31 березня – до Зарваниці і Тернопільського духовного центру. Виїзд о 6.30. Пожертва 900 грн. Слід мати посуд для освяченої води та одяг для занурення (за бажанням).

Реєстрація – не пізніше ніж за день до початку прощі (якщо не зазначено інше). Виїзд на всі богомілля – від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Докладніша інформація та реєстрація – у паломницькому центрі єпархії «Україна» (керівник Лариса Савчук) за тел. (050) 812-09-79.

ЄПАРХІАЛЬНИЙ КАЛЕНДАР

10 квітня

День висвяти: 30 років тому, 1994-го, – протоієрей Роман Бодак, ратнівський декан, настоятель парафій Пророка Іллі в Ратному, Архістратига Михаїла в с. Замшани Ратнівського деканату.

13 квітня

День висвяти: 25 років тому, 1999-го, – священник Ростислав Дідух, настоятель парафії Преображення Господнього в Ковелі.

20 квітня

День народження: 65 років тому, 1959-го, – ієромонах Іпатій (Мазурик), клірик парафії Святителя Миколая Чудотворця в Колках Маневицького деканату.

Інформаційно-видавничий центр єпархії буде вдячний за повідомлення про помилки чи недопрацювання в цій рубриці газети, а також у календарному розділі сайта pravoslaviavolyni.org.ua. Ще краще звертатися за кілька місяців до ювілею і переконатися, що все гаразд.

СПІВЧУТТЯ

ВІДІЙШОВ ДО ТВОРЦЯ ІЄРОМОНАХ ВАСИЛІЙ (ЯРОВИЙ)

На 52-му році життя після важкої недуги 10 лютого упокоївся цей насельник Свято-Успенського чоловічого монастиря в с. Сокіл Рожищанського деканату (Луцький р-н).

Чин похорону відбувся у храмі Святої Трійці цього села 12 лютого. Його очолив намісник обителі архімандрит Яків (Мільян) у співслужінні місцевого духовенства. У с. Жидичин Ківерецького благочиння (Луцький р-н), на місці упокоєння ченця на новому кладовищі, заупокійну літію очолив декан монастирів єпархії архімандрит Константин (Марченко).

Висловлюємо щирі співчуття о. Якову, братії та родині новоспочилого і закликаємо вознести молитви за упокоєння його душі в оселях праведників.

Народився о. Василій (у миру Яровий Віталій Володимирович) 5 квітня 1972 року в Кіровограді (тепер м. Кропивницький). Був одружений. Після смерті дружини став послушником чоловічого монастиря Преподобного Федора Студита в с. Сорочанове Кіровоградської єпархії. Там прийняв чернечий постриг – спочатку в рясофор, потім у мантію. Був рукоположений на диякона, на священника. Торік ієромонаха переведено у Волинську єпархію. 25 жовтня він став насельником обителі в с. Сокіл. У спочилого залишився син і брат.

КРИК ДУШІ

В ОКУПАЦІЇ ВІРА В ГОСПОДА І ЛЮБОВ ДО УКРАЇНСЬКОГО ТІЛЬКИ МІЦНІЮТЬ

Як жив на загарбаних землях та проповідував українською, поділився настоятель Свято-Іллінського храму с. Клепачів протоієрей Ігор Синчина у телепрограмі «Духовна абетка» на «12 каналі».

У 23 роки Господь сподобив молодого ієрея з Волині служити на парафії с. Балки Запорізької області. З появою українського священнослужителя в Балках започаткувався і новий виток розвитку української церкви.

«Коли я приїхав на Запоріжжя, здалося, що потрапив у духовну пустелю. Люди елементарно не знали молитви „Отче наш". Вони запитували, а що це таке. Довелося розпочинати, як у дитсадку – з паличок, рисочок, з вивчення алфавіту. Водночас це було дуже цікаво. Відчував, що як священник потрібен цим людям. Дякую Богові, що так скерував», – розповідає душпастир.

Він каже, що тамтешні люди переважно дбали про матеріальні статки, не усвідомлюючи, навіщо церква, навіщо молитва. Довелося багато працювати, щоб це пояснити. А вже з роками сформувалася велика духовна родина, що і стало виконанням головного обов'язку отця Ігоря – об'єднати людей вірою і правдою.

На початках місцеві жителі й не знали, як правильно звертатися до священнослужителя. Іноді чув у свою сторону: «Ігор», «Ігорьок»… А з часом вже казали – «отець Ігор» або «батюшка». Несерйозно сприймали спочатку. «Але, багато працюючи духовно, відчув, що люди з повагою почали ставитися до священничого сану, до церкви, а не лише до мене особисто».

Українські душпастирі, попри складні часи, відкривали громади у сусідніх районах, реєстрували статути: «Коли приїхав у 1998 році в Балки, на два райони було всього дві українські церкви. Натомість багато храмів УПЦ МП. Люди так не приховували своєї симпатії до російської церкви, як це відбувається часто у західних областях. Навіть коли приставку "МП" забрали, все одно всі розуміли, хто є хто. А на момент нашого від'їзду в районі вже було три українські церкви».

Панотець до останнього не вірив, що відбудеться повномасштабне вторгнення. Та, на жаль, це страхіття прийшло на нашу землю. І 24 лютого 2022 року було дуже важким днем: «Нас розбудив дзвінок дочки, яка проживає у Вишгороді. Вона на той час була вагітною і кричала в трубку, що їх бомблять. Ми були з матінкою удвох, бо син жив у Луцьку. І це найстрашніше, коли діти роз'їхалися, розпочалася війна, а ми не разом. У нас не було вибухів, бо проживали близько атомної станції і сподівалися, що бойових дій там не вестимуть. Тим паче, неподалік було Каховське водосховище. Хоча насправді ніхто не міг зрозуміти, хто, куди і звідки йде. Мабуть, у такому страху, в такому стані нерозуміння перебували всі українці. Дуже важко згадувати ці часи».

Рішення залишитися було закладено десь глибоко в душі, пригадує священнослужитель. Ніхто не тікав. Я відчував, що моя місія – залишитися з духовною родиною. Люди приходили до храму і ми просто сиділи й розмовляли про все. Вони дуже додали віри в Бога... І навіть ті, хто не до кінця усвідомлювали, що таке віра, хто такий Господь, каже душпастир, зверталися за порадою, хотіли почути якесь добре слово. «І це мене тримало в окупації. Особливо приємно згадати, як ми будували блокпости. У нас їх було три. Зорганізувалися хлопці для чергування, а я по три-чотири рази на день відвідував їх. Доки росія не прийшла під Василівку, ми збирали багато продуктів, плели сітки. Дуже вірили, що українські військовослужбовці скоро прийдуть і здолають ворога... Мріяли про це щодня. Ми мали зв'язок із хлопцями на блокпосту у Василівці. Багато моїх парафіян пішли на фронт і ми чекали їхнього повернення. Навіть заготували смаколики, щоб якнайкраще їх зустріти…»

Коли росіяни під'їхали до нас на блокпост, найперше запитали, чому ми там стоїмо, розповідає душпастир. Тоді він першим вирішив іти на переговори з ворожими солдатами. «Але директор школи і наші хлопці не пустили мене. Вони сказали, що я – український священник, і це для росіян як червона шматка для іспанського бика. Не пустили мене. Хлопці розповідали чужинцям, що їх з танками ніхто не чекав, жодного „освобождєнія" нам не треба. Але в них був наказ і вони нас попередили, що все одно зайдуть у село. Так і сталося: росіяни під'їхали і сказали: якщо ми не залишимо місцевість, вони розстріляють нас із танків».

Усі зрозуміли, що село в облозі. Люди не знали, що буде завтра, але сподівалися на краще. «Пам'ятаю, як росіяни скерували два „гради" на наших хлопців у Василівці. Розуміли, що ці снаряди приносять біду, сльози і смерті, але вдіяти нічого не могли. Молилися весь час».

Священник пригадує, що завжди їздив у підряснику, навіть через блокпост. Російські солдати його пропускали і жодних запитань не ставили. Хтось із людей сказав, щоб він відпустив бороду, бо так буде більше схожий на московського батюшку. «Та найбільше до мене підходили місцеві колаборанти, „любітєлі руского міра". Таких у нашому селі було багато – представники влади, бізнесмени, пересічні громадяни. Саме вони й попереджали мене, що начебто тут буде росія, все російське. Та всі розуміли, що я не прийму жодного рішення, щоб бути під росією. Мене навіть охрестили „бандьоровскім батюшкою"».

У кожному українському храмі з 2014 року моляться за Небесну сотню, за полеглих і тих бійців, що на сході країни боронять нашу землю, каже душпастир. «І ми молилися. Завжди державні свята відзначали патріотичною ходою, з нашими українськими гаслами, співали Гімн України, молилися за український народ. Під час цього нас охороняло багато поліції, бо місцеві могли супроводжувати нас гучними вигуками, могли кинути в нас пляшку. Але я дуже любив і люблю Україну, люблю все українське, нічого й ніколи не награвав і не вигадував».

Священнослужитель пригадав, що був знайомий із чоловіком, який допомагав у будівництві храму. Але в нього в кабінеті висів портрет Путіна і патріарха Кирила. «Коли відбулося повномасштабне вторгнення, він узяв два КамАЗи, зібрав свої речі й поїхав у Москву. От таких людей я поважаю! Він любить росію – він туди й поїхав, нікому й нічого не нав'язуючи. От якби всі так "любітєлі" цієї країни зробили – ми б були щасливі».

Від початку українську церкву намагалася знищити пропаганда, кажучи, що ми «нєзаконнікі, нєканонічниє, нєблагодатниє» – все це робили священники МП. Але ми не звертали увагу й люди молилися в українських храмах. А вже після повномасштабного вторгнення стало очевидним, розповідає панотець, що церкви МП є прихистком для московитських солдатів. Їм облаштували кухню і годували на території храму, там російських «служивих» благословляють на війну.

«Перебування в окупації – це коли ти кожної хвилини думаєш, що от зараз за тобою прийдуть. Бо ми розуміли, що рано чи пізно це станеться. Людей викрадали, сім'ї розділяли. І так відбувалося щодня. Ми зрозуміли, що російські священники, „любітєлі руского міра", рано чи пізно покажуть пальцем на нас. І вони були більше небезпечні, аніж ворожі солдати. Забирали людей „на підвал", а це означало – цілодобові нелюдські муки. Ув'язнених катували по ночах п'яні військові й ефесбешники, знущаючись: вони так розважалися. Ніхто не знав, чи доживе до ранку. Це була чистка українців».

Перші місяці був зв'язок, інтернет, але під час серйозних боїв на Оріхівському напрямку, коли Василівку вже практично захопили окупанти, тоді всі українські вишки перебили і був зв'язок лише на березі Каховського водосховища. Туди й приходили місцеві, повз хату священника, щоб поговорити з рідними телефоном.

Закінчення на с. 8

КРИК ДУШІ

В ОКУПАЦІЇ ВІРА В ГОСПОДА І ЛЮБОВ ДО УКРАЇНСЬКОГО ТІЛЬКИ МІЦНІЮТЬ

Закінчення. Початок на с. 7

«Мої діти і батьки на Львівщині – всі переживали за нас. Були дні, що зовсім не було зв'язку, не було світла, води, газу. Так само і з продуктами: у перші дні вторгнення все, що можна було, у всіх магазинах розкупили і їх закрили. Не було доставки. Всі боялися. Тоді ми зазнали ціну хліба… І коли перший раз запустили пекарню й спекли запашні буханці, я поїхав туди і набрав хліба, щоб роздати людям. Важко пригадувати й усвідомлювати, що у XXI столітті може бути така біда. Мабуть, так треба було, бо відбулося велике переосмислення. Окупація особливо змінила мене і моїх знайомих», – зі смутком на очах розповідає отець Ігор.

Він пригадує, що виїжджати звідти не хотів, бо розумів: залишаються люди, які його потребують. Врятувала внучка, яка от-от мала з'явитися на світ. І дуже просили батьки, щоб їхали з небезпечного місця: «Я виїжджав з думкою, що їду на місяць, бо донька народить, ми охрестимо дитя і повернемося назад. Навіть росіяни запитували на блокпосту, чи надовго їду. А я кажу – на місяць. І солдат мені у відповідь лише химерно посміхнувся. Але я справді хотів повернутися… Та щойно ми виїхали, дорогу для виїзду закрили для всіх».

Але своїх парафіян панотець не залишив. Багато їх порозкидало по світу. Постійно телефонують йому, разом і плачуть, пригадуючи попереднє життя. «Я молюся за них. До кінця своїх днів пам'ятатиму всю свою духовну родину, якій віддав 20 років життя. І вони хочуть повернутися до того життя, яке у нас було колись…»

Диво, але церква, де служив душпастир і яку будував, стоїть закрита й неушкоджена, як і його оселя. Повернувшись на Волинь, відчув, що тут його мала батьківщина, тут він виріс і навчався. На Волині прийняв священничий сан його син, чим о. Ігор дуже пишається: «Спочатку думав, що мій дім на Запоріжжі. Там було моє доросле духовне життя, багато вкладено праці. Але, приїхавши на Волинь, я три доби плакав, бо відчув, що живу в Україні, де всюди українська мова. А в Балках усе було навпаки. Зрозумів, що життя змінилося. Ми вже й не повернемося туди, мабуть. Бо усвідомлюємо, ще скільки сил і засобів знадобиться, щоб звільнити нашу землю… Мене дуже підтримали знайомі і сказали, що є на Волині парафія. Звісно, все сталося з волі Божої. У лютому буде рік, як служу в селі Клепачів. А до того ходив на парафію до свого сина. Там молився і сповідався».

Душпастир каже, що окупація дуже сильно відображається на духовному і фізичному здоров'ї людини. «Не дай, Боже… Проситиму Господа, щоб ніхто й ніколи її не знав. Це страшна річ. Кожна людина, яка опинилася колись в окупації, насамперед потребує підтримки. Головне – це слово. Матеріальне теж важливо, але треба бути добрими, бути більш милосердними. Я сам вже не будую планів, ані короткострокових, ані довгострокових. Не звертаю увагу на буденні суперечки. Усе змінилося. Дуже тішуся сонцю, вітру, дощу.... Кожна мить життя стала приємною. Бажаю, щоб ми з розумінням ставилися один до одного, особливо до наших хлопців-захисників. До них слід проявляти безмежну повагу, підтримку, любов. Важливо дати відчути людині, що вона не самотня. Від цього і життя стане кращим, і Господь допоможе здолати ворога й здобути мир».

Олена МАЮК

ДУХОВНА ШКОЛА

РЕЛІГІЙНИЙ ЦЕНТР У СТРУМІВЦІ ЯК ВЗІРЕЦЬ ХРИСТИЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ

Понад два роки діє при храмі Всіх святих землі української цього села Луцького районного деканату духовний простір «Софія».

У недобудованому поки що приміщенні проводять заняття недільної школи, молодіжного братства, лекції на душекорисні теми для парафіян, різні гуртки і майстер-класи.

Настоятель протоієрей Михайло Янкевич організовує лекції, духовні навчання. Зараз розповідає про Літургію – її побудову, значення у житті вірних. Навчання проводить періодично. Багато допомагає матінка Оксана, вона працює як із дітьми недільної школи, так і з дорослими. Юні вихованці поділяються на три групи: 4–6, 6–12, 12–16 років. Навчаються щосуботи.

Аби парафіянки могли відпочити від домашніх клопотів, матінка організувала заняття «Жіноча хвиля». Так, до свята Стрітення Господнього жінки виготовляли свічки. Спочатку подали оголошення про їх виготовлення, записали бажаючих, потім зібрали кошти і закупили необхідний матеріал.

Духовний простір «Софія» співпрацює і з громадськими організаціями, проводячи спільні заходи.

Престол Божого дому у Струмівці освячено 6 липня 2008 р. ще тоді єпископом Луцьким і Волинським Михаїлом. Це був перший у єпархії храм на честь наших святих. А його будівництво розпочалося 2003 р. В 2021-му, на Преображення Господнє, церква відсвяткувала своє 20-ліття, а владика Михаїл звершив чин закладання каменя у підмурівок недільної школи.

Оксана КАРНКОВСЬКА

ХУДОЖНЄ СЛОВО

КОРИЧНЕВИЙ КОЛІР

До одного мудреця завітав учень, який бажав віднайти у своєму житті щастя, – постійно його переслідували невдачі та розчарування.

Наставник сказав:

– Роздивися цю кімнату й постарайся запам'ятати всі речі коричневого кольору.

Хлопець був здібним, тому швидко впорався із завданням. Але далі мудрець каже:

– Тепер заплющ очі та перелічи мені всі речі синього кольору.

Учень здивувався, бо зовсім не на це завертав увагу:

– Я нічого синього не помітив, бо шукав та запам'ятовував лише коричневе.

Розплющивши очі, побачив, що в кімнаті є немало синього. Тоді вчитель сказав:

– Якщо шукаєш речі тільки коричневого кольору, то бачитимеш лишень їх. Запам'ятай: коли в житті бачитимеш і шукатимеш тільки погане, сумне та гнітюче, то обов'язково все це і знайдеш, не зауваживши нічого доброго, світлого й радісного. Готуватимешся лише до поганого – воно обов'язково спіткає. Не будеш розчарований у своїх страхах та переживаннях. Якщо ж плекатимеш надію на краще, то неодмінно зміни прийдуть, усе налагодиться, життя заграє різноманітними барвами.

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях. Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її ближнім або в бібліотеку.

СЛОВО ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ – НА ВОЛИНІ

ЧИТАЙТЕ
Різноманітна духовна література: запитуйте у храмах, книгарні-бібліотеці «Ключі» за адресою: Луцьк, просп. Волі, 2 (навпроти ЦУМу, біля обласної юнацької бібліотеки). Розпорядок роботи: будні – 10.00 – 19 год; свята, суботи й неділі – 10–17 год.

ДИВІТЬСЯ
Передача «Духовна абетка»: середа – 20.00. «12 канал»

СЛУХАЙТЕ
Передача «Благо»: неділя – 6.30; FM-радіостанція «Сім'я і дім» (102,4 МГц).

ЧИТАЙТЕ, ДИВІТЬСЯ, СЛУХАЙТЕ
Сайт *pravoslaviavolyni.org.ua* – історія, устрій єпархії, святині, персоналії, документи, новини, фото, газета, книги, аудіо, передруки.

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ
За єдину Помісну Українську Православну Церкву!
Часопис Волинської єпархії Православної Церкви України

Ідентифікатор Медіа R30-02196. Рішення Нацради № 1754 від 11.12.2023 р
Засновник і видавець – Управління Волинської єпархії Православної церкви України (Волинська духовна консисторія)
Віддруковано у ФОП Борсук Л. П., м. Луцьк, пр. Волі, 27. Тел. (0332) 71-03-01, ел. пошта: poligraftip_lutsk@ukr.net
Зам. № 717 Наклад 1020 пр. Передплатний індекс: 91241.

РЕДАКЦІЯ
Віталій КЛІМЧУК (головний редактор), Віктор ГРЕБЕНЮК (літературний редактор і коректор), протоієрей Віталій СОБКО, Арсен ГРЕБЕНЮК (верстка)

При використанні матеріалів часопису для публікації в інших ЗМІ посилання на нього обов'язкове.
Редакція не завжди поділяє позиції авторів, які несуть відповідальність за достовірність поданої інформації, та залишає за собою право редагувати матеріали або не друкувати їх зовсім.
Рукописи не рецензуються і не повертаються, листування з читачами тільки на сторінках газети.

ДОВІДНИК ВОЛИНСЬКОЇ ДУХОВНОЇ КОНСИСТОРІЇ
43025 Луцьк, Градний узвіз, 1. volynkonsystoriia@ukr.net
Час роботи: понеділок-п'ятниця (крім святкових днів), 10:00-16:00, обідня перерва – 13:00-14:00

КЕРУЮЧИЙ ЄПАРХІЄЮ
Митрополит Луцький і Волинський МИХАЇЛ. Тел. (0332) 72-44-64

КАНЦЕЛЯРІЯ
Канцлер - протоієрей Микола ЦАП. Тел. (0332) 72-53-63
Віцеканцлер - протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ. Тел. (0332) 72-44-64

ІНФОРМАЦІЙНО-ВИДАВНИЧИЙ ЦЕНТР
Тел. (0332) 72-21-82 Голова центру - протоієрей Віталій СОБКО. Моб. (050) 661-56-68
Інформаційна служба (збір та опрацювання даних про діяльність єпархії)
infosluzhba@ukr.net Сайт – *pravoslaviavolyni.org.ua* *info@pravoslaviavolyni.org.ua*
Пресслужба (співпраця зі ЗМІ) – прессекретар протоієрей Віталій СОБКО. *pres-sluzhba@ukr.net*
Газета «Волинські єпархіальні відомості». *hazeta.vyev@gmail.com*
Телестудія «Собор» – головний редактор диякон Сергій ПАНАЩУК
Радіостудія «Благо» – головний редактор протоієрей Віктор ПУШКО. *blago@ukr.net*
Видавничий відділ і книгарня-бібліотека «Ключі» – завідувач Дмитро ГОЛОВЕНКО. Тел. (050) 339-73-66, (067) 570-57-97 *kljuchi@ukr.net*

КАПЕЛАНСЬКА СЛУЖБА
Старший капелан – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ

ПЕНІТЕНЦІАРНА СЛУЖБА
Голова – протоієрей Андрій МОВЧАНЮК. Тел. (050) 661-12-46, *garasd100@gmail.com*

ПАЛОМНИЦЬКИЙ ЦЕНТР «УКРАЇНА»
Керівник Лариса САВЧУК. Тел. (0332) 71-83-77, (050) 812-09-79

ВІДДІЛ У СПРАВАХ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ
Голова – протоієрей Юрій БЛИЗНЮК. Тел. (095) 538-05-87

УПОВНОВАЖЕНИЙ ЄПАРХІЇ У СПРАВАХ СІМ'Ї
протоієрей Василь КЛОЧАК. Тел. (066) 571-75-27

ВІДДІЛ З ПИТАНЬ ЗДОРОВ'Я ТА ПАСТИРСЬКОЇ ОПІКИ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ
Голова – протоієрей Назар БАБІЙ. Тел. (066) 215-84-27

ВІДДІЛ ЕКОЛОГІЇ ТА ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ
Голова – ігумен Никодим (СМІЛИЙ). Тел. (068) 698-64-10